

Aan de uitvoeringsorganen Ziekenfondswet en/of AWBZ

Circulaire nr. 00/021	Betreft uitvoering krachtens de AWBZ	Datum 17 mei 2000
Onderwerp Bewonersbijdragen AWBZ-instellingen		
Ingangsdatum 17 mei 2000	Vervangt circulaire(s) AWBZ/14/91	
Kenmerk 20027653	Afdeling/Behandelaar CARE/drs. J.B. van der Steur	Doorkiesnummer (020) 34 75 489

Resumé: *Het CVZ heeft een lijst opgesteld van de meest voorkomende producten en diensten in AWBZ-instellingen en daarbij aangegeven of deze wel of niet tot de verstrekking behoren. Zorgkantoren moeten bij hun toezichhoudende taak extra aandacht schenken aan de bewonersbijdragen. De CTU zal een monitoring realiseren via de jaarlijkse onderzoeken bij de zorgkantoren.*

1. Aanleiding

Op 16 december 1999 heeft het CVZ een uitvoeringstoets uitgebracht over de bewonersbijdragen in AWBZ-instellingen. De minister van VWS had hierom gevraagd omdat er veel onduidelijkheid bestond over de vraag waarvoor de bewoners van AWBZ-instellingen wel of niet een eigen bijdrage zouden moeten betalen.

Uit het onderzoek dat in opdracht van het College in 1999 hiernaar is verricht, bleek dat er zowel tussen als binnen de sectoren (Instellingen voor verstandelijk gehandicapten, Gezinsvervangende tehuizen, Algemene psychiatrische ziekenhuizen, Regionale instellingen voor beschermd wonen en Verpleeghuizen) nogal wat verschillen bestaan in de betaling van bewonersbijdragen.

2. Gewenste uitvoeringspraktijk

2.a. De lijst

De verschillen in regelgeving tussen de sectoren kunnen leiden tot verklaarbare verschillen in de huidige praktijk. Ook kunnen de cliënten in de verschillende sectoren verschillen in aard van beperking, leeftijd, gedrag en verblijfsduur. De instellingen kunnen daarvoor hun eigen regels opstellen.

Als er echter sprake is van producten en diensten die tot de verstrekking behoren, zal er zeker binnen de sectoren geen verschil in uitvoering mogen bestaan. Het College heeft dan ook een lijst opgesteld van de meest voorkomende producten en diensten die in de verschillende sectoren tot de verstrekking behoren. De minister onderschrijft deze lijst, die u als bijlage aantreft.

Het voert te ver in deze circulaire alle producten en diensten te bespreken die in de lijst staan genoemd. Ik verwijs hiervoor naar de bovengenoemde uitvoeringstoets (publicatienr. 99/13).

Bij de voeding is geen limitatieve lijst gemaakt voor wat wel of niet tot de voeding behoort. Er moet worden uitgegaan van het in deze tijd als normaal beschouwde voedingspatroon. Het College vindt het belangrijk dat er ruime aandacht aan de voeding wordt besteed. De cliëntenraad van de instelling kan over de vaststelling van

het voedingspatroon met de directie overleggen. De zorgkantoren zouden uit de indicatieve lijsten van de instellingen een zekere normering kunnen vaststellen.

2.b. Producten en diensten die niet onder de verstrekking vallen

Voor de producten en diensten die niet tot de verstrekking behoren, moeten de bewoners uitdrukkelijk de vrijheid hebben om zelf te beslissen hoe zij deze wensen te financieren: individueel of meedoen aan een regeling van de instelling of iets anders. Het niet meedoen aan een regeling van de instelling kan in geen geval een criterium voor opnemings zijn. Deze indruk moet beslist worden vermeden.

Een goede procedure is dat de aanstaande bewoner bij de intake op de hoogte wordt gesteld van de mogelijkheden, waarna hem enige bedenktijd wordt gegund voor een juiste keuze. De bewoner zou in ieder geval niet bij de intake voor de keuze moeten worden gesteld.

2.c. De koepelorganisaties

Het College ziet met nadruk ook een rol voor de koepelorganisaties weggelegd, met name waar het gaat om het bevorderen van een uniforme toepassing van de verstrekking. Het CVZ biedt daarbij aan faciliterend op te treden voor het totstandbrengen van protocollen. Het gaat dan voornamelijk om verduidelijking en uniformering van de procedures en het betrekken van de cliëntenraden bij de aard, omvang en kosten van de producten en diensten die niet tot de verstrekking behoren. Ook kan het betrekken van de cliëntenraden bij de inhoud van de verstrekking verduidelijking daarvan bevorderen. Voorzover het zorgkantoor daarbij een stimulerende rol kan spelen, wordt deze dan ook aanbevolen.

3. Taak en functie zorgkantoor

Het zorgkantoor moet de toezichthoudende taak op de juiste uitvoering door de instellingen intensiveren. Naast het financieel en sociaal jaarverslag zouden de instellingen een uitvoeringsverslag moeten uitbrengen aan het zorgkantoor. Een openbare verantwoording van de instellingen maakt het door hen gevoerde beleid transparant. De cliëntenraden kunnen daarvan dan ook kennisnemen.

De regelingen voor de producten en diensten die niet tot de verstrekking behoren, vormen geen onderdeel van de toezichthoudende taak van de zorgkantoren.

Gelet op de in het geding zijnde belangen ga ik ervan uit dat de betrokken instellingen zorgvuldig handelen ten aanzien van vrijwillige bewonersbijdragen. Niettemin verzoek ik de zorgkantoren bij hun overleg met de betrokken instellingen extra aandacht te besteden aan deze problematiek, waarbij onder meer de volgende punten van belang zijn:

- met nadruk moet worden voorkomen, dat voor de (toekomstige) bewoner betaling van een bewonersbijdrage op een of andere manier, formeel of materieel, als voorwaarde geldt voor het geleverd krijgen van de verstrekking of dat betaling als voorwaarde wordt ervaren;
- voor de verzekerde moet het verschil in karakter tussen de *verplichte* eigen bijdrage AWBZ en de *vrijwillige* bewonersbijdrage duidelijk zijn;
- de verzekerde moet de mogelijkheid hebben de instemming met het betalen van een bewonersbijdrage in te trekken; dit mag geen invloed hebben op het recht op de verstrekking en dus op het verdere verblijf;
- de producten en diensten die worden betaald uit de bewonersbijdrage moeten duidelijk zijn weergegeven, zodat duidelijk is wat daarnaast tot de verstrekking wordt gerekend;
- de instelling moet de te hanteren regels en procedures schriftelijk hebben vastgelegd;
- verzekerden of familieleden/belangenbehartigers moeten inzicht krijgen in de in rekening gebrachte kosten; daarbij ga ik ervan uit dat producten en diensten zo veel mogelijk tegen kostprijs worden geleverd;

- de manier waarop cliëntenraden zijn betrokken bij de vaststelling en uitvoering van regels en procedures bij het hanteren van bewonersbijdragen.

4. Monitoring

Om een beeld te krijgen van hoe de uitvoering van de verstrekking en de controle daarop door de zorgkantoren verloopt, is een goede monitoring van belang.

De Commissie toezicht uitvoeringsorganisatie (CTU) zal dan ook de wijze waarop de zorgkantoren de controle op de uitvoering door de instellingen realiseren, in het jaarlijks onderzoek bij de zorgkantoren meenemen. Er wordt dan van de zorgkantoren verwacht dat zij kunnen aangeven hoe de controle door hen gebeurt en met welk resultaat. De CTU betreft dit in haar oordeelsvorming omtrent het functioneren van de zorgkantoren.

De controle door de zorgkantoren is van belang omdat ook met gebruikmaking van de lijst met producten en diensten zich in de praktijk toch nog twijfelgevallen kunnen voordoen. Met behulp van de reeds genoemde protocollen kan zo veel mogelijk uniformering tot stand komen, waaraan de koepelorganisaties een zinvolle bijdrage kunnen leveren.

College voor zorgverzekeringen
mr. J.L.P.G. van Thiel
Algemeen Directeur

Bijlage bij circ. 00/021

Lijst van meest voorkomende producten en diensten

	Inst. Verst. Geh.	GVT	APZ	RIBW	Verpl.H.
Voeding					
(eten, drinken, maaltijden, tussendoortjes)	ja *	ja	ja	ja	ja
Persoonlijke verzorging					
- Normale haar- en voetverzorging	ja	ja	ja	ja	ja
- Extra verzorging i.v.m. aandoening (vergroeiing e.d.)	ja	ja	ja	ja	ja
- Periodiek bezoek kap- of schoonheidssalon	nee *	nee	nee	nee	nee
- Toiletartikelen	nee	nee	nee	nee	nee
- Verstellen kleding	nee	nee	nee	nee	nee
- Verstellen kleding verstrekt door instelling	ja	nee	nee	nee	nee
Recreatie/ontspanning					
- Uitstapjes	nee	nee	nee	nee	nee
- Vervoer bij uitstapjes	nee	nee	nee	nee	nee
- Extra personele inzet	nee	nee	nee	nee	nee
Extra inrichting eigen kamer					
- Eigen televisie	nee	nee	nee	nee	nee
- Eigen telefoon	nee	nee	nee	nee	nee
Waskosten					
- Wassen lijfgoed	nee, tenzij	nee, tenzij	nee, tenzij	nee, tenzij	nee, tenzij
- Wassen bovengoed	nee, tenzij	nee	nee	nee	nee
	kleding is verstrekt				
- Wassen dekbed	ja	ja	ja	ja	ja
- Stomen bovengoed	nee, tenzij	nee, tenzij	nee, tenzij	nee, tenzij	nee, tenzij
Hulpmiddelen					
- Opladen electr. hulpmiddelen	ja	ja	ja	ja	ja
- Alarmering	ja	nee, tenzij (lg)	ja	nee, tenzij	ja
Overig					
- Incontinentie-materiaal	ja	nee, tenzij (lg)	ja	nee, tenzij	ja
- Begeleiding ziekenhuisbezoek	ja	ja	ja	ja	ja
- Begeleiding mortuariumbezoek	ja	nee	ja	nee	ja
- Afleggen en opbaren	ja	ja	ja	ja	ja **
- Kosten vervoer naar tandarts en huisarts buiten de instelling	ja	nee	ja	nee	ja
- Administratiekosten voor verleende diensten	nee, tenzij verleend i.v.m. AWBZ-aanspraak	nee, tenzij	nee, tenzij	nee, tenzij	nee, tenzij

* ja = behoort wel tot de verstrekking;

* nee = behoort niet tot de verstrekking;

** zie hiervoor arrest Hoge Raad van 3 december 1999